

ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ – ТИТАН ІТАЛІЙСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Худаєва С. А.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Коваленко Е. А.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел.:(057)702-14-98)

E-mail: ukrainozn@ukr.net

This article is about famous Italian scientist, researcher, inventor and artist, architect, anatomist and engineer. He is one of the most prominent figures of the Italian Renaissance. It contains information about his creative life and art.

Багатоманітне мистецтво по своїй природі є душею людини, яка включає в себе багатий світ прекрасних образів, прояв фантазії, бажання зрозуміти сенс життя та людського буття, концентрацію творчих сил людини. Мистецтво формує такі якості, як увагу, та творчий підхід до життя. Завдяки йому, можна зрозуміти та усвідомити те, що не в змозі отримати за допомогою власного життєвого досвіду, оскільки через соціально-просторову та соціально-часову зумовленість досвід завжди обмежений. Тому не випадково епоха Відродження в історії світової культури має революційну, поворотну роль. З кінця XV ст. в Італії настає «Золотий вік» італійського Відродження – Високий ренесанс, яскравою зіркою якого стала творчість Леонардо да Вінчі.

Мистецтво цього часу було осяяне ідеями гуманізму, вірою в творчі сили людини, в безмежність її можливостей, в устрій світу на основі розуму, в торжество прогресу. На перший план висуваються проблеми громадянського обов'язку, високих моральних якостей, подвигу, образу прекрасного, гармонійно розвинутої, сильної духом і тілом людини, що змогла піднятися над рівнем повсякденності. Це призвело до розкриття загальних закономірностей буття, до виявлення її логічної взаємодії з людським світом. Мистецтво Високого Ренесансу відмовляється від частковостей, незначних подробиць в ім'я відображення гармонійного синтезу прекрасних сторін життя.

Мета роботи – проаналізувати художню спадщину видатного італійського культурного діяча доби Відродження, Леонардо да Вінчі (1452–1519 рр.), та визначити його роль у світовій культурі.

Леонардо да Вінчі відзначився в різних галузях культури: скульптурі, музиці, філософії, займався анатомією, зоологією, географією, математикою, але найбільш яскравим видом його діяльності стає саме живопис. Він втілює в своїх роботах ідеал людини доби Відродження, яка була головною цінністю в той час, ставив собі за мету дати об'єктивне відображення дійсності. Його вже не задовольняв аналітичний реалізм XV століття, у якому інтерес до деталей нерідко затемнював головне. Митця цікавили нові задачі – удосконалення психологічних засобів вираження і більш глибоке розкриття внутрішнього світу людини, спрощення

композиційного ладу заради досягнення більшої монументальності, використання світлотіні з метою посилення життєвості образів, розробка реалістичного творчого методу і підведення під нього міцної теоретичної основи. Реаліст у науці, Леонардо залишався реалістом і в мистецтві [1, с. 40].

Найкраще виявився талант митця у портретному живописі. У своїх роботах художник досяг особливого вираження емоційної багатозначності, змістовної невичерпності, завдяки чому його образи безмежні у пізнанні і відкривають глядачеві нові сторони душі, розуму, внутрішнього світу людини.

Ранні малюнки і картини Леонардо, зокрема «Пейзаж долини річки Арно», «Хрещення Христа», «Благовіщення», «Мадонна з квіткою», ясно показують, якою чудовою школою реалістичного мистецтва була доба Ренесансу. Роботи 70-х років XV ст. свідчать про пильне й уважне вивчення молодим художником природи. Він змальовував пейзажі, рослини, фігури тварин, робив досконалі етюди драпірувань, домагаючись максимальної правдоподібності в передачі складок, виконував вражаючі на цьому ранньому етапі своєю вишуканістю ескізи для картин [2, с. 56]. Митець схилився перед дивною красою природи, перед нескінченною розмаїтістю її форм. Своім зображенням людських фігур художник додав небачену раніше рельєфність, використовуючи вивчені ним закони оптики.

Художники XVI ст. оволоділи перспективою, Леонардо да Вінчі, крім цього оволодів простором. Він перший осягнув мистецтво не на тлі, а всередині простору. Цьому відчуттю сприяла м'яка, з напівтонами світлотінь.

Наукова продуманість, ретельний розрахунок відразу звертають на себе увагу у фресці «Тайна вечеря», виконаній на стіні трапезної домініканського монастиря поблизу Мілана. Митець зумів передати психологічний конфлікт, відкритий вияв сильних почуттів людини. Несучи глядача у світ гармонії і величних бачень, розгортається древня євангельська драма обманутої довіри. Христос тільки що сказав своїм учням: «Один з вас зрадить мене». Зрадник сидить разом з іншими, Леонардо відобразив його похмуру відособленість, тінню огорнувши його риси.

Найбільш знаменита картина Леонардо да Вінчі портрет Мони Лізи, дружини багатого флорентійця Франческо дель Джокондо. «Джоконда» – новий стиль у живописі. Ця картина написана темперою, тобто фарбами, розведеними на ячному жовтку. При зовнішній нерухомості моделі художник передав «життя душі», заклавши таким чином основи психологічного портрета.

«Мадонна в скелях» (Париж, Лувр) – перший цілком зрілий твір, що створює міцно спаяне єдине ціле. На картині зображена Діва Марія на колінах, що кладе руку на голову Івана Хрестителя. Праворуч ангел притримує немовля Ісуса, який підняв руку в жесті благословення. Вся

сцена сповнена ніжності і спокою, що дуже контрастує з пейзажним фоном. Композиція картини побудована у вигляді піраміди. Леонардо передає глибину простору не тільки за допомогою геометрії, але і за допомогою розробленого ним прийому sfumato, коли обриси предметів пом'якшуються для акцентування і їх ніби огортає легка димка [2].

Отже, для Леонардо да Вінчі живопис – вище діяння людського генія. Це діяння вимагає і вищого пізнання. А пізнання дається і перевіряється досвідом. В усіх його працях, є щось недомовлене і все, що він робив, він робив свідомо, з повним інтелектуальним напруженням. Але митець чи не навмисне додавав таємничості у зміст своїх картин, як би натякаючи на бездонність, невичерпність того, що закладене в природі і людині. Леонардо ніби то уривається на півслові; замість очікуваного закінчення доносяться зі сторони його слова: «Той, кому здається, що це дуже багато, хай збавить; кому здається мало, хай додасть» [3]. Цей вислів можна тлумачити і в тому сенсі, що кожне людське життя є частиною загального життя, де людина постійно повинна прагнути до самовдосконалення.

Література

1. Брагина Л. И. Культура Возрождения. - Учебное пособие – М.: Высшая школа, 1999. – 479 с.
2. Лазарев В. Н. Леонардо да Винчи. – Москва. Издание Академии наук СССР. С иллюстрациями, 1952. – 216 с.
3. Роберт Уоллейс. Світ Леонардо: 1452-1519. – Терра-книжний клуб, 1980. – 194 с.

МИСТЕЦТВО ЯК НАЙБІЛЬШИЙ ДІАМАНТ УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ

Чорна І. В., Стогній А. В.

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Заборовський В. В.
Харківський національний університет внутрішніх справ
(Харків, пр. Л. Ландау, 27, каф. соціально-гуманітарних дисциплін,
тел. (057) 73-98-260)

E-mai: kafsgd.6f@gmail.com

Independence of Ukraine raised unprecedented interest in issues of Ukrainian history, national culture and numerous achievements of the past generations. Knowledge of the heritage, historic and cultural accomplishments of the predecessors, are needed not only to raise our national pride, but also in using our traditions for best practices today. Art is a powerful wing of progress of the youth of country. The might of the country lies in the unity of its people. And the material level can help and influence the cultural conditions. So, currently, Ukrainian culture has great social, academic and educational value, because, in its essence, it represents the history of our people.

Отримання незалежності України викликало небувале зростання інтересу до проблем вітчизняної історії, витоків національної культури, до непересічних досягнень минулого. Знання свого родоводу, історичних та культурних надбань предків необхідні не лише для піднесення національної гідності, а й для використання кращих традицій у практиці сьогодення. Духовна культура є найбільшим надбанням кожного народу. У кожного народу, який населяє нашу землю є своя культурна спадщина. Саме завдяки цьому жодна нація у всьому світі не схожа на іншу, і ми не є винятком. Говорячи про духовну культуру потрібно розуміти, що йдеться про культуру в цілому, адже саме вона є ядром духовного. Саме його власна, а не завезена поневоловачем, не нав'язана імперським центром, не імпортована з-за кордону. З історії України ми знаємо про тяжку долю нашої країни в умовах "інтернаціональної сім'ї братніх народів", культура якої зводилася до теорії "злиття всіх націй і народів" із їх усередненою духовністю. Так було і за часів Російської Імперії, і за часів Речі Посполитої і, навіть, Київської Русі. Тисячолітнє нищення духовної культури українців зробило свою чорну справу. Не зважаючи на це, протягом століть народом формувалися цінності, які дали витoki багатьом реаліям сьогодення, а подекуди і зараз збагачують наше життя. Вони знаходять місце майже у всіх сферах соціального життя українців: починаючи від побутового життя і закінчуючи мистецтвом. Адже Українська культура – це один із наймогутніших засобів пізнання історії, вагомий інструмент впливу на дійсність. Саме культурні пам'ятки розвивають свідомість сучасної людини, її волю, психіку, її почуття, саме вони формують характер людини та створюють її особистість.